

2011m.
Informacinė atmintinė

MAISTO PAPILDAI

Valstybinė maisto ir
veterinarijos tarnyba
2011m.

Kas yra maisto papildas?

- ***maisto produktas, skirtas papildyti įprastą maisto racioną ir kuris vienas arba derinyje su kitomis medžiagomis yra koncentruotas maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį arba fiziologinį poveikį, šaltinis.***

Maisto papildai:

- ***skirti papildyti maisto racioną;***
- ***negali pakeisti subalansuotos mitybos (vaisiai, daržovės, žuvis, liesa mėsa, javainiai), kuri aprūpina organizmą visomis sveikai mitybai reikalingomis maistinėmis medžiagomis, pvz. vitaminais, mikroelementais, amino rūgštimis;***
- ***juos reikia vartoti tik tada, kai žmogui iš tikrųjų reikia, t.y. kai nėra galimybės gauti visų reikalingų maistinių medžiagų iš pilnavertės mitybos.***

Į Lietuvos rinką tiekiami maisto papildai turi atitikti Lietuvos higienos normos **HN 17:2010 „Maisto papildai“** (Žin., 2010, Nr. 58-2844) reikalavimus.

Ši higienos norma privaloma visiems fiziniams, juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ar jų filialams, gaminantiems, fasuojantiems, gabenantiems, laikantiems, įvežantiems, importuojantiems, tiekiantiems į Lietuvos Respubliką maisto papildus.

Kuo maisto papildai skiriasi nuo kitų maisto produktų?

Maisto papildai negali pakeisti įprastų maisto produktų, jie negali būti vartojami, kaip maisto pakaitalai.

Rinkai tiekiami dozuotomis formomis.

Skirti vartoti mažais dozuotais kiekiais, nurodoma rekomenduojama suvartoti dozė.

Kokie teiginiai gali/negali būti naudojami maisto papildų reklamoje?

Ženklinant, pristatant bei reklamuojant maisto papildus, nei vienam iš jų negali būti priskiriamos gydomosios ar profilaktinės savybės arba daroma nuoroda į jas.

Ženklinant, pristatant ir reklamuojant maisto papildus, neturi būti jokios nuorodos, aiškinančios arba leidžiančios suprasti, kad tinkamai maitinantis neįmanoma gauti reikiamo maistinių medžiagų kiekio.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 str. (Žin., 2000, Nr. 64-1937) nuostatomis, maisto papildų reklamoje draudžiama:

- nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie gydomąsias ar nuo ligų saugančias savybes, jei nėra Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka išduoto šią informaciją patvirtinančio specialios paskirties maisto produkto registravimo pažymėjimo

(pvz. draudžiama naudoti tokius teiginius kaip: „stiprina imuninę sistemą“, „užkerta kelią virusams“, „kepenų funkcijai atstatyti“, „vėžio profilaktikai“, greitai ir efektyviai apsaugo nuo gripo ir peršalimo“, „gerina atmintį“. „širdžiai stiprinti“ ir kt.)

- nurodyti, kad koks nors maistas turi ypatingų savybių, jeigu iš tikrųjų tokiais savybėmis pasižymi visi panašūs gaminiai

Kokia informacija turi būti pateikta ženklinimo etiketėje?

Maisto papildų ženklinimas turi atitikti Lietuvos higienos normos HN 119:2002 „Maisto produktų ženklinimas“ (Žin., 2003, Nr. 13-530) ir higienos normos HN 17:2010 reikalavimus. Maisto papildų etiketėje turi būti nurodoma, jog produktas yra „maisto papildas“.

Ženklinant, pristatant bei reklamuojant maisto papildus, nei vienam iš jų negali būti priskiriamos gydomosios ar profilaktinės savybės arba daroma nuoroda į jas.

Ženklinimą reglamentuojantys teisės aktai numato, kad turi būti pateikta tokia informacija apie produktą:

1. Pavadinimas, kad tai yra maisto papildas.
 2. Maisto papildų kiekis, kurį rekomenduojama suvartoti per parą.
 3. Paspėjimas neviršyti nustatytos rekomenduojamos dozės.
 4. Paaiškinimas apie tai, kad maisto papildas neturėtų būti vartojamas kaip maisto pakaitalas.
 5. Paspėjimas, kad maisto papildas turi būti laikomas vaikams nepasiekiamoje vietoje.
 6. Maistinių ar kitų produktų apibūdinančių medžiagų kategorijų pavadinimai arba nuoroda apie maistinių ar kitų medžiagų pobūdį.
 7. Maisto papilde esančių maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį arba fiziologinį poveikį, kiekis ženklinant yra nurodomas skaitmenimis. Vitaminams ir mineralinėms medžiagoms naudotini vienetai yra nurodyti Komisijos reglamento (EB) Nr. 1170/2009 1 priede.
 8. Ženklinant nurodomi maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį arba fiziologinį poveikį, kiekiai, esantys siūlomame suvartoti per parą maisto papildų kiekyje.
- Nurodant siūlomame suvartoti per parą maisto papildų kiekyje vitaminų ir mineralinių medžiagų, kurių yra nustatytos rekomenduojamos paros normos, kiekius, taip pat nurodoma, kokį rekomenduojamos paros normos procentą tai sudaro.
9. Kiti maisto produktams taikomi ženklinimo reikalavimai, nurodyti Lietuvos higienos normose HN 17:2010 „Maisto papildai“ (Žin., 2010, Nr. 58-2844) ir HN 119:2002 „Maisto produktų ženklinimas“ (Žin., 2003, Nr. 13-530).

Nacionaliniai, Europos Sąjungos ir kiti teisės aktai, kuriuos privalu žinoti užsiimant maisto papildų veikla:

<http://www.vmt.lt/uploads/file/Sarasas%20pagal%20sektorius.doc>

Maisto papildo etiketės pavyzdys:

Maisto papildas

„Magnis + B6 kompleksas“

60 tablečių

Grynasis kiekis: ...mg (*paiškinimas:* 1 kapsulė po.... mg)

Sudėtis: lipumą reguliuojanti medžiaga mikrokristalinė celiuliozė, magnio karbonatas, piridoksino hidrochloridas, kalcio stearatas, lipumą reguliuojanti medžiaga silicio dioksidas, stabilizatorius hidroksipropilmetilceliuliozė, dažiklis titano dioksidas.

1 tabletėje yra:		RPN*
Magnis	350 mg	116 %
Vitaminas B6	5 mg	454%

RPN* - rekomenduojama paros norma

Vartojimas: suaugusiems žmonėms vartoti po 1 tabletę per dieną.

Neviršyti nustatytos rekomenduojamos dozės.

Maisto papildas neturi būti vartojamas kaip maisto pakaitalas.

Laikyti vaikams nepasiekiamoje vietoje.

Laikymo sąlygos: laikyti tamsioje vietoje, ne aukštesnėje kaip +25°C temperatūroje.

Gamintojas: Įmonė „xxx“, Grab g. 28, Vokietija

Platintojas: UAB „xxx“, Pramonės pr. 10, Kaunas

Serija: žr. ant pakuotės.

Geriausias iki: žr. ant pakuotės („geriausias iki“ rašoma tuomet, kai dataje rašoma diena)

arba

Geriausias iki (pabaigos): žr. ant pakuotės („geriausias iki...(pabaigos)“ – kitais atvejais)

*Dažniausiai nustatomi maisto papildų ženklavimo pažeidimai:

- nurodoma ar užsimenama apie gydomasias ar nuo ligų saugančias savybes
- nenurodomas grynasis kiekis
- nenurodomos RPN
- neteisingai nurodomas tinkamumo vartoti terminas

**Maisto kontrolės informacinės sistemos ataskaitos duomenys*

Ar suvienodinti teisės aktu reikalavimai maisto papildams ES ir trečiųjų šalių?

ES ir trečiųjų šalių teisės aktu reikalavimai maisto papildams nėra suvienodinti, todėl dažnai iš trečiųjų šalių importuojami maisto papildai, negali būti tiekiami Lietuvos Respublikos rinkai, kadangi neatitinka ES teisės aktu keliamų reikalavimų.

Kas gali platinti maisto papildus?

Maisto papildus gali platinti visi fiziniai, juridiniai asmenys, turintys *Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą*, kurį išduoda teritorinė Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo išdavimo tvarka:

[Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo ir registravimo reikalavimai](#) (Žin., 2008, Nr. 123-4639)

Kas privalo notifikuoti maisto papildus?

Fiziniai, juridiniai asmenys, kitos organizacijos ar jų filialai, tiekiantys Lietuvos Respublikos rinkai maisto papildus, pagamintus ar importuojamus iš valstybių, nepriklausančių Europos ekonominei bendrijai.

Kur reikia kreiptis norint notifikuoti maisto papildus?

Maisto papildus notifikuoja Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba (Kalvarijų g. 153, 08221, Vilnius, Lietuva. Tel. (8 5) 277 80 36,)

Maisto papildų notifikavimo tvarka:

[Pranešimo \(notifikavimo\) apie į Lietuvos Respublikos rinką pateikiamus maisto papildus tvarkos aprašas](#) (Žin., 2010, Nr. 24-1149)

Kokiame teisės akte numatyta maisto papildų, importuojamų iš trečiųjų šalių, kontrolės tvarka?

Iš trečiųjų šalių importuojamų maisto produktų (įskaitant ir maisto papildus) kontrolė vykdoma vadovaujantis [Importuojamo negyvūninio maisto valstybinės kontrolės tvarkos aprašu](#) (Žin., 2008, Nr. 113-4324)

Koki kiekį maisto papildų iš trečiųjų šalių galima atsisiųsti savoms reikmėms?

Asmeniniam vartojimui, nesusisjusiam su verslo interesais (gabenamam kaip keleivių asmeninis bagažas ar siunčiantispašto siuntomis) galima atsisiųsti ne daugiau kaip 10 originalių maisto papildų pakuočių (žr. *Importuojamo negyvūninio maisto valstybinės kontrolės tvarkos aprašas* 3.3 p.).

Kas turi užtikrinti kad maisto papildas yra saugus?

Už maisto papildų saugą atsako gamintojas, pardavėjas ar paslaugų teikėjas.

Lietuvos Respublikos [Maisto įstatymas](#) (Žin., 2000, Nr. 32-893)

Kur galima kreiptis norint gauti informaciją apie maisto papildus?

Dėl nekokybiškų, nesaugių maisto papildų ar kilus neaiškumams maisto papildų klausimais, gyventojai ištisą parą gali kreiptis VMVT nemokama telefono linija **8 800 40403**.

Kitos nuorodos:

<http://www.sam.lt>

<http://www.vvspt.lt>

<http://www.smpc.lt>

<http://www.efsa.europa.eu/>

Pareiškėjo prašymu maisto papildų ženklavimo ekspertizę atlieka Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras.

Maisto papildų notifikavimą atlieka Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba.

Įsidemėkite!

Reikia vengti maisto papildų įsigijimo abejotinais ir nepatvirtintais būdais, pvz. internetu, turgavietėse, nes jų kilmė gali būti neaiški, o kokybė – abejotina.

Maisto papildus reikia pirkti tik iš legalių prekybos vietų (parduotuvių, vaistinių, specializuotų maisto papildų skyrių). Jei maisto papildus parduoda platintojai, vartotojai turi paprašyti parodyti dokumentą, kuriuo gamintojas ar pardavėjas įgaliojo platintoją parduoti produkciją, taip pat paprašyti parodyti teritorinės VMVT išduotą maisto tvarkymo subjekto pažymėjimą.

Nereikėtų pirkti produktų iš platintojų, negalinčių dokumentais įrodyti, kad maisto papildai parduodami legaliai.

Tinkamai ir išsamiai nepaženklinti maisto papildai gali būti klastotės ir gali būti pavojingi visuomenės sveikatai.

Informaciją apie tai, ar norimas įsigyti maisto papildas, pagamintas ir (ar) importuojamas iš valstybių ne ES narių, išskyrus Islandijos Respubliką, Lichtenšteino Kunigaikštystę ir Norvegijos Karalystę, yra *notifikuotas*, kiekvienas vartotojas gali susirasti Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje adresu:

<http://vvspt.lt/paslaugos/informacijos-rinkmenos/>

Sužinoti, ar įmonė (fizinis / juridinis) asmuo turi leidimą užsiimti maisto tvarkymo veikla, galima VMVT interneto svetainėje, adresu: <http://www.vet.lt/mtsr/>

VMVT primena, kad dėl nekokybiškų, nesaugių maisto papildų ar kilus neaiškumams maisto papildų klausimais, gyventojai ištisą parą gali kreiptis VMVT nemokama telefono linija **8 800 40403**.